

Balık değil, plastik yiyoruz

Özyeğin Üniversitesi 10. yıl etkinlikleri kapsamında, ÖzÜ-Sürdürülebilirlik Platformu tarafından ilki düzenlenen “Sürdürülebilirlik Konuşmaları: Mavi Gezegen mi Plastik Gezegen mi?” başlıklı konferans, canlı yaşamını olumsuz etkileyen plastik atıkların denizlerimizde yarattığı tehlikeyi bir kez daha gözler önüne serdi. Deniz Temiz TURMEPA Derneği Çevre ve Sürdürülebilirlik Koordinatörü Şeyda Dağdeviren Hill’in konuşmacı olarak katıldığı konferansta, makro ve mikroplastikler aracılığıyla insan hayatının ne denli tehdit altında olduğuna rakamlarla dikkat çekildi.

Hayatımızın hemen her aşamasında yer alan kullan at plastiklerin yarattığı kirlilik, başta denizlerimiz olmak üzere yaşamın var olduğu tüm alanları tehdit eder boyutlara ulaştı. Rakamlar, dünyada plastik kullanımının son 50 yılda 20 kat artış gösterdiğini ortaya koyuyor. Ekolojik dengeyi ve dolayısıyla canlı yaşamını tehdit eden plastik atıkların yarattığı kirliliği en aza indirmek için her ne kadar önlemler alınmaya çalışılsa da, sivil toplum kuruluşlarına göre çabalar hala yetersiz. Küresel bazda, üretilen plastiğin sadece yüzde 9’u geri dönüştürülüyor. Yakılan yüzde 12’lik oranda plastik ise ortaya çıkardığı gazlar nedeniyle çevreye zarar vermeye devam ediyor. Geriye kalan yüzde 79’luk kısmın büyük bir bölümü ise çöplüklere gidiyor. Ancak çok dayanıklı bir materyal olan ve doğada hiçbir zaman tam bir şekilde çözülmeyen plastik, çöplüklerden özellikle rüzgar aracılığıyla nehirlerle, nehirler yoluyla da deniz ve göllerimize taşınıyor. Araştırmalara göre bu sürece dahil olan plastik atık sayısı her yıl yaklaşık 8 milyon ton. Halihazırda denizlerimizde varlığını sürdüren 150 milyon tondan fazla plastik atık ise canlı yaşamını tehdit etmeye devam ediyor. Üstelik geleceğe dair öngörülen rakamlar daha da ürkütücü: Eğer önlem alınmazsa 2050 yılında denizlerdeki plastik ağırlığı, balıklardan daha fazla olacak.

Deniz Temiz TURMEPA Derneği Çevre ve Sürdürülebilirlik Koordinatörü Şeyda Dağdeviren Hill, denizlerdeki plastik atık kirliliğine dikkat çektiği Özyeğin Üniversitesi'ndeki konuşmasında, kirliliğin boyutlarının yalnızca deniz canlılarını değil insan yaşamını da tehdit edecek seviyeye ulaştığının altını çizdi. Denizlerdeki plastik atıklar nedeniyle sudaki besin zincirinin bozulduğuna dikkat çeken Hill, "Denizler değiştii. Balıklar başta olmak üzere tüm deniz canlıları yoğun bir plastik kirliliğiyle karşı karşıya. Deniz kaplumbağaları denizanası sandıkları plastik poşetleri yiyor. Bu yalnızca denizdeki canlıların yaşamını ilgilendiren bir konu değil artık. Balıkların yediği plastikler ne yazık ki tabağımıza yemek olarak geri dönüyor. Bu kirli zincir nedeniyle biz de farkında olmadan plastik yiyoruz" dedi. Araştırmalar da Hill'in bu görüşünü destekler nitelikte. Uzmanlara göre ortalama miktarda deniz mahsulü yiyen herkes, yılda yaklaşık 11 bin plastik parçacığını da yiyor. Yayımlanan yeni bir araştırma, insan dışkısında plastik bulunduğunu ispatlıyor.

Mikroplastikler tehlike saçıyor

Görünür plastiklerin yanı sıra insan ve canlı yaşamını tehdit eden bir diğer unsur da mikroplastikler. Boyutları 5 mm'den küçük olduğu için gözle görülmesi mümkün olmayan ancak şampundan deterjana, cilt temizleme ürünlerinden dış macunlarına hatta kıyafetlere kadar yaşamımızın bir parçası haline gelen mikroplastikler de solunum ve dolaşım sistemlerimize kolayca nüfuz ederek sağlığımızı tehdit ediyor. Deniz Temiz TURMEPA Derneği Çevre ve Sürdürülebilirlik Koordinatörü Şeyda Dağdeviren Hill, mikroplastiklerin en büyük kaynaklarından birinin, sentetik kumaşlardan üretilen kıyafetler olduğunu belirtiyor. Hill; "Bu kıyafetler çamaşır makinelerinde yıkanırken yıpranıyor yani çok küçük boyutlardaki plastik ipliklerini kaybediyor. Bu iplikler çamaşır makinesinden kanalizasyona ve oradan da denizlerimize ulaşıyor. Maalesef mikroplastikleri atık sudan temizleyecek herhangi bir arıtma yöntemi de yok" diyor. Mikroplastiklerin yarattığı problemler bununla da sınırlı değil. Doğaya karışan mikroplastiklerle beslenen sivrisinek larvaları bu parçacıkları başka canlı formlara da taşıyor. Mikro plastiklerin sivrisinek larvaları tarafından yutulması ve suyun üzerinde uçuşan sivrisineklere yapışmasıyla plastiğin sudan karaya yolculuğu da başlıyor. Sinekler aynı zamanda kuşlar ve yarasalar birer besin

kaynağı olduğundan, yalnızca deniz canlılarının değil kara hayvanlarının midelerine de mikro plastikler ulaşabiliyor.

Deniz Temiz TURMEPA Derneği Çevre ve Sürdürülebilirlik Koordinatörü Şeyda Dağdeviren Hill, plastik kirliliğinin yarattığı problemleri en aza indirmek için bireysel adımlar atılabileceğinin de altını çiziyor. Hill “Alışverişlere kendi bez torbalarımızla çıkmak veya suyu tekrar kullanılabilen şişe veya mataralarda tüketmek gibi küçük adımlarla bireysel plastik tüketimimizi azaltabiliriz. Gezegenimiz, geleceğimiz ve çocuklarımız için bu tür adımlar artık tavsiyeden çok bir zorunluluk halini aldı” diyor.